

de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs

Roadmap Code of Conduct

Versie mei 2020

Inhoud

Inleiding	2
Belangstelling voor belastingheffing	2
Belangstelling voor rol van de belastingadviseur	2
Internationale ontwikkelingen	2
Activiteiten NOB tot nu toe	3
Roadmap Code of Conduct 2020-2021	4

Inleiding

Belangstelling voor belastingheffing

De politieke en publieke belangstelling voor de belastingheffing is groot en dat zal de komende jaren zeker niet minder worden. Dit geldt zowel voor de belastingheffing van multinationale ondernemingen¹ en vermogenden², als ook voor de belastingheffing van het mkb.

Belangstelling voor rol van de belastingadviseur

De rol van de belastingadviseur is nadrukkelijk onderdeel van dat debat. We verwijzen naar de Roadmap inzake onze Code of Conduct³ zoals die in 2019 is toegelicht op de Algemene Ledenvergadering. Inmiddels heeft de NOB een bijdrage geleverd aan een essaybundel van het Ministerie van Financiën over Tax Governance. Deze essaybundel wordt naar verwachting in oktober 2020 gepubliceerd en is de eerste uitwerking naar aanleiding van de oproep van de staatssecretaris van Financiën aan het bedrijfsleven en de belastingadviessector een “tax governance code” te ontwikkelen.⁴ Diversie (koepel)organisaties hebben bijdragen geleverd.

De discussie over de rol van de belastingadviseur, de vraag of en in hoeverre hij/zij een maatschappelijke rol heeft, of en hoe hij/zij daarover verantwoording dient af te leggen, de rol van een organisatie als de NOB in het toezicht op haar leden, al dan niet binnen een raamwerk van (wettelijke) regulering, is en gaat niet weg. De ontwikkelingen in het horizontaal toezicht vragen een heroverweging van de rol van de NOB, omdat minder ondernemingen gebruik kunnen maken van individuele convenanten en de Belastingdienst meer inzet op fiscaal dienstverleners convenanten (FDC's). De Belastingdienst ziet voor de grootste kantoren mogelijkheden tot een FDC op kantoorniveau en wil voor alle andere kantoren inzetten op koepelconvenanten. We zullen daarover separaat voorstellen doen na raadpleging van de leden. De wijze waarop bedrijven gebruikmaken van de coronasteunpakketten en de rol die adviseurs daarin spelen, zal deze discussie hoog op de politiek agenda houden. Verwachtingen over solidariteit en transparantie door bedrijven en hun adviseurs zullen na de coronacrisis nog hoger zijn dan voor de crisis.

Internationale ontwikkelingen

Ook internationaal zien we de verwachtingen over solidariteit en transparantie toenemen. Vrij recent schaarden alle politieke groepen in het Europees Parlement zich achter een oproep aan bedrijven om hun ‘fair share’ bij te dragen en aan lidstaten om publieke ‘country-by-country tax reporting’ (CBCR) te steunen.⁵ De OESO is gestart met een evaluatie van de CBCR-rapportage aan belastingdiensten (actie 13 BEPS) en heeft veel reacties ontvangen.⁶ In die reacties lijkt de steun voor publieke CBCR toe te nemen. In juli 2020 zal de Europese Commissie een mededeling publiceren over belastingontduiking, belastingontwijking en het

¹ Zie bijvoorbeeld [Rapport Adviescommissie belastingheffing van multinationals, april 2020](#).

² Zie bijvoorbeeld [Kansrijk belastingbeleid](#), CPB april 2020.

³ Zie [NOB Roadmap Code of Conduct, 18 juni 2019](#).

⁴ Zie [Fiscale beleidsagenda 2019, Kamerstukken II, 2018-2019, 32 140, nr. 51](#)

⁵ Zie bijvoorbeeld [de brief van alle politieke groepen in het Europees Parlement van 12 april 2020](#).

⁶ Zie [Public comments received on the 2020 Review of Country-by-Country Reporting \(BEPS Action 13 Minimum Standard\)](#).

wegnemen van belastingobstakels tussen landen om investeringen te bevorderen.⁷ Het bevorderen van horizontaal toezicht wordt ook expliciet genoemd. De precieze invulling zal naar verwachting worden beïnvloed door de coronacrisis en de in dat kader genomen maatregelen.

Activiteiten NOB tot nu toe

- Sinds 2016 brengt de NOB beroepsethiek onder de aandacht van de leden door middel van de NOB-DilemmApp. De DilemmApp is een gezamenlijk initiatief van de NOB, NBA, NOvA en KNB. Gemiddeld éénmaal per twee weken leggen deze beroepsorganisaties ieder afzonderlijk een beroepseigen dilemma voor aan hun leden om de bewustwording te stimuleren. Eind mei 2020 wordt een nieuwe meer gebruiksvriendelijke versie van de DilemmApp uitgebracht.
- Sinds enige jaren wordt in de beroepsopleiding van de NOB expliciet aandacht besteed aan de Code of Conduct (sinds 2018) en beroepsethiek (2016).
- In 2018 heeft de NOB (de toelichting op) de Code of Conduct aangepast en bepaalt dat leden, waar redelijkerwijs nodig, mogelijke maatschappelijke aspecten in hun advisering betrekken.
- In 2019 heeft het bestuur van de NOB de ‘Roadmap Code of Conduct’ (versie juni 2019) opgesteld en besproken op de Algemene Ledenvergadering en vervolgens met de besturen van de zes grootste belastingadvieskantoren, de klankbordgroep kleine kantoren, de klankbordgroep middelgrote kantoren, de sectie bedrijfsfiscalisten en een aantal advocatenkantoren. Eind 2019 heeft het bestuur een ledenbijeenkomst georganiseerd over dit onderwerp.
- In 2019 is in kaart gebracht hoe andere beroepsorganisaties, zoals NOvA, NOAB, SRA en RB de naleving van hun gedragscodes borgen. In het najaar heeft het bestuur belastingadvieskantoren waar 10 of meer NOB-leden werken per mail gevraagd of (en hoe) de Code of Conduct van de NOB is verwerkt in de interne governance en kwaliteitscontroles van hun kantoor. Bij de meeste respondenten zijn gedragsregels wel op één of andere manier onderdeel van de interne governance en kwaliteitscontroles.
- De NOB heeft deelgenomen aan diverse overlegmomenten met het ministerie van Financiën samen met RB, VNO-NCW, NGO’s en universiteiten over tax governance. Het ministerie wil in beeld brengen hoe de beroepsgroep georganiseerd is en wat er al aan gedragsregels bestaat. In dit kader heeft de NOB een bijdrage geleverd aan een essaybundel die onder leiding van prof. mr. dr. J.L.M. Gribnau wordt samengesteld ter voorbereiding op een seminar dat door de coronacrisis echter nog niet heeft kunnen plaatsvinden. Na het seminar zal de (eventueel nog aangepaste) essaybundel worden gepubliceerd. De NOB gaat in haar bijdrage onder meer in op de rol van de belastingadviseur en hoe deze vanuit zijn rol omgaat met fiscaliteit. Het is nog onduidelijk

⁷ Zie [Tax fraud and evasion - action plan on fraud/evasion and simpler taxation](#).

wat het (politieke) vervolg zal zijn. De staatssecretaris zou hierover in het eerste kwartaal van 2020 een brief aan de Tweede Kamer sturen, maar ook dit is door de coronacrisis uitgesteld.

- Begin 2020 heeft de NOB een enquête gehouden onder de leden over de toepassing van de Code of Conduct in de praktijk (zie voor nadere info ‘Oplegnotitie eindrapport enquête toepassing CoC in de praktijk’).
- De NOB heeft een begin gemaakt met het opstellen van een aantal ‘good practices’ (zie ‘NOB - Good practices governance codes’).

Mede naar aanleiding van de in 2019 gevoerde overleggen en de begin 2020 gehouden enquête stelt het Algemeen Bestuur de volgende vervolgstappen voor.

Roadmap Code of Conduct 2020-2021

Toepassing van (de aanpassing in 2018 van) de Code of Conduct en beroepsethiek wordt onderdeel van het curriculum van de opleiding tot belastingadviseur. Daarbij wordt gedacht aan verplicht stellen van het gebruik van de DilemmApp en dilemmasessies als onderdeel van de cursus Algemene Introductie, deel 1 (in eerste jaar; is reeds geïmplementeerd) en deel 2 (in derde jaar; is in voorbereiding). Ook wordt gedacht aan een verplichte online-cursus over de Code of Conduct en beroepsethiek en het toekennen van een PE-punt voor het actief gebruik van de DilemmApp, zowel voor adviseurs als voor bedrijfsfiscalisten, zowel voor aspirant-leden als voor gewone leden. De SOB zal ook voorzien in de behoefte aan (online) cursussen op het gebied van tax governance en fiscale ethiek zowel voor adviseurs als voor bedrijfsfiscalisten, zowel voor de beroepsopleiding als voor de permanente educatie (PE-seminars en Summer School).

Naast specifieke cursussen of (e-)modules zoals hiervoor genoemd, is de NOB voornemens meer aandacht te genereren voor casuïstiek, ‘good and bad practices’ en tuchtzaken, zodat op basis daarvan een duidelijker normenkader kan worden gegeven. Tevens zullen richtinggevende publicaties – zoals bijvoorbeeld rapporten van CSR Europe, B-Team en GRI – in voorlichting en educatie onder de aandacht worden gebracht.

Aanvullend aan de toelichting op artikel 1 van de Code of Conduct zal een overzicht van casuïstiek of ‘good practices’ worden gegeven. Hiermee is een begin gemaakt (zie ‘NOB – Good practices governance codes’). Het bestuur onderzoekt hoe zij leden zou kunnen faciliteren om ervaringen zoveel mogelijk te delen en deel uit te laten maken van de ‘good practices’. Hierbij geldt dat ervaringen van bedrijfsfiscalisten van belang zijn voor belastingadviseurs en vice versa. Het helpt hierbij wanneer kantoren transparant zijn over de door hen gehanteerde gedragscodes. Het bestuur wil dit stimuleren.

In interne en externe stakeholderdialogen - zoals die met het ministerie van Financiën, RB, VNO-NCW, NGO’s en universiteiten - zal de NOB blijven spreken over een nadere invulling van de maatschappelijke aspecten van de advisering.

Voor de volgende algemene ledenvergadering in 2021 zal het algemeen bestuur hierover rapporteren en met nadere voorstellen komen.